

C-uppsats
Sara Andersson Prpic
Handledare: John Howland
Musikvetenskap Lunds universitet
MUVK01 2016

Dragqueens och musiken

Ett arbete om dragqueens, queerteori
och divornas röst.

Abstract

Syftet med denna uppsats är att utveckla en kunskap om sambandet mellan dragqueens, musiken i deras föreställningar och deras relation till de sångdivor som de gärna gestaltar på scenen. Denna uppsats ska försöka lyfta fram dragkulturen och dess shower ännu mer då dragpersoner har börjat få en mer centralare plats i vårt samhälle och för att det är en kultur som fascinerar och är väldigt mycket uppskattad. Uppsatsen igenom går rösten hos operadivor och deras popularitet, både inom gaykulturen men även hos dragqueens, samt en undersökning gjord av Craig Jennex angående Lady Gaga och hennes röst samt varför fans dras till henne. Kommer även titta på draggruppen *After Dark* och schlagern i Sverige. Det tas även upp en del om queerteori, då den är viktig för HBTQ kulturen och dess förståelse.

Craig Jennex skriver att pragmatiska och assimilationiska ideal genomsyrar vår samtida gaykultur, och att enligt Michael Joseph Gross, till exempel, hävdar att homosexuella mäns deltagande i musikkulturen fortfarande längtar efter det normativa, och att, enligt Gross, är den nuvarande generationen av homosexuella män likgiltiga för vördnaden av kvinnliga ikoner, en viktig aspekt av de manligt homosexuellas identitets förflutna. Men Jennex går emot detta påstående och menar på att de kvinnliga ikonerna är fortfarande lika viktiga nu som då och det är det som den här uppsatsen skulle vilja och ska försöka visa. Och divornas, de kvinnliga ikonernas, betydelse för inte bara homosexuella dragpersoner utan även för heterosexuella inom så kallad cross-dressing.

Innehållsförteckning

Abstract

I Förord	4
II Introduktion.....	4
III Metoder	4
IV Tidigare Forskning.....	4
V Bakgrund.....	5
VI Huvuddel.....	6
After Dark.....	6
Schlager i Sverige.....	7
Vad en show kan innehålla	10
Divorna.....	13
Rösten.....	17
Populärmusiken och queeridentitet	20
VI Slutdiskussion.....	23
VII Källförteckning.....	24

Förord

Dragqueens, eller ja hela gaykulturen i sig, har alltid fascinerat mig. Jag har sett flera dragshower, både live och på TV/ video. Men även divor, allt från Diana Ross och Donna Summers till Madonna och Lady Gaga, har fångat mitt intresse många gånger om. Så att kombinera de två, divor och dragqueens (gaykulturen), kändes som en rolig utmaning att ta. Just för att se vad som för de två ihop och varför de alltid blir förknippade med varandra. Jag vill även passa på att tacka Jesper Hallin samt min studiegrupp.

Introduktion

Denna uppsats ska försöka undersöka relationen mellan dragqueens shower och sångdivorna. Pop- och schlagerdivor är populära personer att framställa på scen, vare sig man mimar till deras låtar eller sjunger dem live. Frågan är varför de är just dem man gestaltar mest. Historien om drag i den västerländska kulturen är bunden till historien om scenen och queer identitet och stil. Från antika Grekland, genom Shakespeares England, till 1800-talets Molly hus (ett ställe där homosexuella män träffades i hemlighet), till följd av 1900-talets män i formella klänningar fram till idag har män klätt sig i kvinnokläder och gestaltat dem på scen, av många olika anledningar. Cross-dressing har funnits i århundraden, och idag är det nog större och mer acceptabelt (fast inte helt) än det någonsin varit. Dagens dragqueens imiterar stora Hollywoodikoner, så som Marilyn Monroe, Cher, Greta Garbo, Tina Turner med flera. Det är viktigt att tänka på att alla män som klär sig i drag behöver inte alltid vara homosexuella, man ska inte förväxla dem med transsexuella och de kan även finnas en del cross-dressing av heterosexuella.

Metod

Det jag har gjort kan ses som en explorativ undersökning. Min undersökning bygger på begrepp och hypoteser. En stor del av uppsatsen bygger kring en intervju jag gjorde med dragqueen Jesper Hallin, som är en inspirationskälla till resterande av information jag använt mig av. Jag har även använt en del litteratur och tidigare forskning kring queerscenen, rösten hos operadivor och dragqueenkulturen samt schlagerens påverkan på den svenska dragscenen.

Tidigare forskning

Där finns ingen direkt forskning på dragqueens och på varför de väljer den musik de väljer. Utan den tidigare forskningen visar mer på musiken generellt inom gaykulturen. Dragkulturen i Sverige fanns det inte så mycket om som det fanns om från USA. Där fanns en del om röstens påverkan på gaykulturen. Den tidigare forskningen har gjorts mycket på operadivor och deras relation till homosexuella och om hur operarösten påverkar dem. Där finns även mycket om queerteori och dess betydelse för hela HBTQ kulturen.

Bakgrund

Redan i det antika Grekland, under Shakespeareeran och i den klassiska kinesiska teatern har män fått klä ut sig till kvinnor för att spela de kvinnliga rollerna eftersom kvinnor inte fick uppträda på scenen. De fick knappt ens vara med i publiken. Shakespeares *Romeo och Julia* är ett bra exempel där en man fick spela Julia, till exempel.

Numera kallar vi fenomenet lite lättsamt för dragqueens, eller andra som de ibland också får heta i Sverige¹ och förklaras oftast som en man, oftast med en homosexuell läggning, men inte alltid, utklädda till kvinnor. Även kvinnor kan byta roll och blir då oftast kallade för dragking, som klär ut sig i manskläder, då oftast som kända män eller som stereotypiska män. De byter karaktär i syfte till underhållning eller annat framträdande. Där finns de som har det som jobb till de som gör det som ett artistiskt uttryck.²

Den 28 juni 1969, i Greenwich Village, New York, startade the Stonewall riots, ett upplopp som började i en bar när polisen gjorde en razzia mot de som befann sig i baren, alltså homosexuella. Det sägs vara där och då som de homosexuellas synliga rättigheter började ta fart och det var nu viktigt att komma ut och visa upp sig. Det blev en symbolisk markering av en förändring för de homosexuella och en tid för när de nya revolutionära politiska demonstrationerna kom.³ Efter Stonewall, 1970, demonstrerade homosexuella till minne av Stonewall och många beslutade sig för att

¹ Strand-Berglund, Erika (2009). Kvinnor som älskar bögar och bögar som älskar kvinnor. Stockholm: Normal

² <http://www.tqsmagazine.co.uk/a-brief-history-of-drag-part-1/>

³ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang

sluta gömma sig. De ville visa sin kultur samt bli förstådda.⁴ Det var nu de första Pridefestivalerna började äga rum. Det pågick en sexuell revolution och musiken reflekterade folkets hopp om frihet. Musiken och den sexuella revolutionen kom att gå hand i hand.⁵ Många stora popstjärnor började spela på sexualiteten på 70-talet och det lever kvar än idag bland dagens popstjärnor. Musiker har genom tiderna gått emot normer och regler, både stort och litet. De visar på någon slags tillåtelse för sina lyssnare och följare att vara sig själva och hitta sin identitet, även om det innebär att sminka sig och ha peruk som man eller mustasch som kvinna.⁶

Huvuddel

After Dark

Även hit till lilla Sverige kom den nya (r)evolutionen för det främmande och förbjudna men även det spännande och medryckande. Precis som i USA var det mycket protester mot allt och musiken fick ett nytt hårdare tag om ungdomar som började riktigt revoltera mot föräldrar men framförallt samhället. I Sverige bildades After Dark, en av de första dragshow grupperna, 1976, med Christer Lindarw, från början kläddesigner, som blev en av Sveriges största dragshowartister, och har även blivit nominerad till *Sveriges vackraste kvinna* (trots att han är en man) och Lasse Flinckman, före detta dragshowartist, samt Roger Jönsson, före detta dragshowartist, som huvudpersoner, på ett diskotek i Stockholm. Det var tre unga män som gick upp på scenen, 1976, och introducerade Sverige för en ny händelse, nämligen dragshow.⁷ Det blev en succé över en natt och snart hade gruppen öppnat en egen klubb, med samma namn som sin showgrupp, *After Dark Club*.

Detta nya, kittlande, lockande, spännande, farliga och skandalösa fenomen gjorde den nya klubben till ett ineställe bland Stockholms nattklubbar. Alla ville se denna nyskapande show.⁸ 1978 filmades föreställningen av TV och 1980 hade After Dark en egen show på anrika *Hamburger Börs*.

De fick lysande recensioner, massa publicitet i tidningarna och fullsatta föreställningar. Svensk underhållning hade inte varit med om något så extravagant, storslaget och nyskapande inom dekor, ljussättning, kostymer och artisteri, sedan Karl

⁴ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang

⁵ TV. Homo i populärkulturen, Nya Tider, UR play, 1 augusti 2015

⁶ Ibid

⁷ <http://www.afterdark.se/historia/historien-om-after-dark>

⁸ <http://www.afterdark.se/historia/historien-om-after-dark>

Gerhards revyer eller Git Gay med sina glittrande lös-ögonfransar.⁹ After Dark hade gjort sig ett namn nu och var här för att stanna och skaka om Sverige. Showerna blev större och mer påkostade än de föregående showerna, de liknade nästan de shower som kom från Broadway eller Las Vegas-uppsättningar.¹⁰

Tack vare After Dark så öppnades en ny väg för en stor våg av underhållning i Sverige, av shower och musikalerna som satts upp sedan dess. Intresset för After Dark blev även stort utanför landet. De har gjort TV-shower och framträdanden runt om i Skandinavien, samt gästspel runt om i Europa och USA.¹¹

Men de har aldrig svikit den svenska publiken. 1991 började After Dark med en Sverige-turné under sommaren, med utsålt överallt, och flyttade sedan in showen på Börsen under vintern. De firade sitt 20-årsjubileum 1996 med en turné som varade i två år. Därefter gjorde de ytterligare en Sverige-turné. Deras nästa steg var Melodifestivalen 2004 med låten "La dolce Vita" och kom på tredje plats. Tack vare Melodifestivalen vann de en ny generations fanskara. På hösten samma år släppte de en skiva och satte upp en ny show med samma namn, *La dolce Vita*. Efter det gjorde de en lång paus och satte inte upp en ny show förrän 2009, då Lasse Flinckman byttes ut mot en ny medlem, Lars-Åke "Babsan" Wilhelmsson, en av Sveriges stora dragqueens från en annan dragshow-grupp, *Surprise Sisters*.¹²

Schlager i Sverige

Ordet schlager kommer från tyskan som betyder en melodi som slår. Det är en folklig genre som inte riktigt betraktas tillhöra något finkulturellt kapital. Det är ingen progressiv genre, utan en genre som går åt det sentimentala hållet, den är kliché och storslagen i ett. Den ger uttal för saker som är enklare att sjunga än att säga, så som; "jag älskar dig", "jag saknar dig", och/eller "jag kan inte leva utan dig". Schlager är, som i princip alla andra musikgenrer, ett enda stort känslöombud.¹³ Schlager är sentimental populärmusik. Sentimentalitet innebär och definieras oftast som överdriven känslsamhet, liktydig med att inte vara äkta och att inte vara något upphöjt.¹⁴

⁹ <http://www.afterdark.se/historia/historien-om-after-dark>

¹⁰ <http://www.afterdark.se/historia/historien-om-after-dark>

¹¹ Ibid

¹² <http://www.afterdark.se/historia/historien-om-after-dark>

¹³ Kulick, Don (red.) (2005). *Queersverige*. Stockholm: Natur och Kultur,

¹⁴ Ibid

Relationen mellan det moderna och schlageren är rätt speciell och tvetydig, enligt Tiina Rosenberg. Hon menar på att schlagermusiken rent tekniskt är beroende av de moderna medierna så som radio och TV med mera, å ena sidan. Men samtidigt å andra sidan, så kännetecknas den oftast som omodern då den har ett starkt förhållande till gammeldags känslor.¹⁵ Visst stämmer det hon säger, men idag har nog schlagermusiken kommit lite längre. Låtarna som framförs idag, behöver inte nödvändigtvis bara handla om banalitet och ”jag kan inte leva utan dig”-känslor. Idag är texterna mer om att klara sig själv, ha kul och festa med vänner eller att vara stark och ställa upp för varandra. Kärlekslåtar finns kvar men nya material kommer hela tiden.

När jag hör ordet schlager så tänker jag direkt på *Schlagerfestivalen*, idag mer känd som *Melodifestivalen*. Schlageren är lika mycket älskad som hatad. Och oavsett om man gillar den eller inte så kan man många låtar, och många av texterna. Även om det bara är en mening. Den genre som är mest populär i en dragshow är schlager, enligt Hallin.¹⁶ Vilket jag kan hålla med om. På de flesta av de dragshower jag själv varit på har de alltid haft något schlagernummer, något som har varit relaterat till den, till exempel ett känt nummer i Melodifestivalen, vare sig det är nytt eller gammalt, eller ett känt moment som hände under showens gång. Även om schlageren är hatad lika mycket som den är älskad, så har den en standard i svensk musikhistoria. Den finns där, från allt från fester till föreställningar. Alla vet vad det är. Den är en del av vår svenska musikhistoria.

Det är en genre som många inom dragbusinessen driver med eller rent bara hånar. De driver med låttexterna, kostymerna, numret och/eller divorna (eller någon annan artist eller programledare) som har framfört låten, till exempel Carola, Charlotta Perrelli, Pernilla Wahlgren med flera. I och med att schlageren är en välkänd genre och lika populär som ogillad, så vet svenskar vad man pratar om när man nämner schlager. Därför är genren ett populärt tema i dragshower i Sverige, för att folk känner igen genren, de kan minnas en händelse som hände under festivalens gång eller ett nummer/ låt som dragshower tar upp och gör något extra roligt med.

¹⁵ Kulick, Don (red.) (2005). *Queersverige*. Stockholm: Natur och Kultur,

¹⁶ Intervju med Jesper Hallin

Schlagermusiken har funnits i Sverige sedan 1950-talet, men har hängt med genom 70-talet tack vare ABBA:s stora framgångar efter vinsten i Eurovision Song Contest med låten ”Waterloo” 1974.¹⁷ Sedan var det Carola med Främling och Fångad av en stormvind på 1980-talet. Fast under början av 90-talet, mötte schlagergenren och Melodifestivalen en liten nedgång. För att sedan få ett uppsving igen under andra hälften av 90-talet, bland annat med gruppen Barbados, med Magnus Carlsson som har kommit att bli en av samtidens stora schlagerstjärna.¹⁸

Calle Norlén konstaterar att:

Bögvärldens besatthet av kitsch, ABBA och melodifestivaler med höga frisyrier och glittriga klänningar kanske är en förkärlek för låtsasvärlden – eftersom vi aldrig riktigt känt oss hemma i den verkliga världen. Är det därför vi både som artister och publik ofta söker oss till opera, musikal, dragshow och andra svulstiga och utspökade konstformer? För att få utlopp för våra lika maskerade känslor?¹⁹

Kanske har Norlén rätt, folk drar sig till en låtsasvärld för att få komma undan den riktiga. Att få tillhöra något utan att känna att man inte hör hemma där och kliva in i en värld där allting ordnar sig och man får se ut som man vill och vara precis som man vill. Det är kanske därför dragpersoner gör det dem gör, medvetet eller omedvetet. De får vara i en värld där de verkligen är accepterade, oavsett hur de ser ut eller beter sig. Och det får de göra med hjälp av musiken.

Schlager är en sentimental genre, det är konstaterat. Men vad är kitsch? Det finns forskare som gör en koppling mellan sentimentalitet och kitsch, speciellt om detta sker med politiska anspråk. Då studeras inte bara kärleksfulla och ömma känslor, utan då sätts sentimentaliteten i ett större sammanhang. I begreppet kitsch finns ingen ömsesidig förståelse, men den har förknippad med negativa konnotationer.²⁰ Schlager och kitsch definieras ofta som dålig smak, men det har varit svårt att sätta fingret på var den dåliga smaken finns. Kitsch utgör en egen estetisk kategori där den delas

¹⁷ Kulick, Don (red.) (2005). Queersverige. Stockholm: Natur och Kultur

¹⁸ Ibid

¹⁹ Ibid

²⁰ Kulick, Don (red.) (2005). Queersverige. Stockholm: Natur och Kultur,

status med det queera som det kulturellt icke önskvärda. De har båda skickats bort till den negativa kulturhistorieboxen. Kitsch är alltså en negativ benämning på det inom kultur, speciellt konst, som inte anses vara konst eller fint, det är direkt kränkande genom sin strukturella orenhet, kladdighet, vaghet, obscenitet och oanständighet.²¹

Om schlager estetisk hör hemma i kitschvärlden avnjuts den i gaykulturen som camp. Camp är ett av gaykulturens mest synliga uttryck och motståndsstrategier och är ett sätt att förhålla sig till världen som varit särskilt betydelsefullt för homosexuella som en tillflyktsort undan heteronormativiteten.²² Camp är både att närma sig ett framträdande, alltså en show och en metod för att avslöja det performativa förbundet i alla sociala roller.²³ Susan Sontag gjorde 1966 ett försök att definiera ordet camp, i sin essä *Notes on Camp*, som en speciell estetisk sensibilitet. Hon försökte lyfta fram det artificiella i motsats till realism och använde då ordet *camp* som en möjlighet att uttrycka det som vanliga fall varken kan/får ses eller sägas. Camp har främst varit dragqueens överlevnadsstrategi genom det kvicka verbala försvar, bitchigheten, som utmärker dem. Både kvinnor och män kan vara campiga i sina framträdanden, men camp är alltid kopplad till femininitet. Camp estetiken kan användas som ett konstnärligt eller populärkulturellt uttryck, men även som ett identitetspolitiskt medel. Kitsch är inte nödvändigtvis queer i sig, medan camp är mer rotad i queer tradition genom att basera sig på icke-heterosexuella erfarenheter. Den sentimentala schlageren och campestetiken passar ihop. Det problematiska som lyfts fram av sentimentalkritikerna blir en styrka i campingtappning. Camp är helt enkelt för mycket av allt.²⁴

Tack vare gaykulturens schlagerentusiasm och ett förnyat intresse bland den svenska publiken för schlageren, följde denna utveckling av schlager vidare in på 2000-talet.²⁵ Och ett pånyttfött intresse för dragshow ökade i samma takt med hjälp av After Darks medverkan med ”La dolce Vita” i Melodifestivalen 2004. Låten kom på tredje plats, den klättrade på listorna, blev etta på svensktoppen och blev det årets radioplåga. Med låten kom en ny generations beundrare, nämligen dagis- och skolbarn.²⁶

²¹ Kulick, Don (red.) (2005). *Queersverige*. Stockholm: Natur och Kultur,

²² Ibid

²³ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang

²⁴ Kulick, Don (red.) (2005). *Queersverige*. Stockholm: Natur och Kultur,

²⁵ Ibid,

²⁶ Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal

Vad en show kan innehålla

En dragshow i Sverige har blivit till en slags parodishow av olika, för den tiden, aktuella händelser, gestaltningar på kändisar, svenska som internationella, och innehåller mimning med dans, agerande och mycket glitter och glamour. När de gestaltar en känd person, så tar artisten det alltid steget längre. Där är en överdrivenhet i deras rörelser, i de stora perukerna, det överväldigande glittret på kostymerna och lager på lager av smink. Ett exempel på en överdriven gestaltning är *Tina Turner*. Turner är känd för sina ben och hur hon dansar. När en dragperson gör detta i sin show tar de större, överdrivna steg i dansen och verkligen visar benen. Ett annat exempel på att gå till överdrift är att härma en artists mimspel när de sjunger, och då de oftast mimar till låtarna så kan de verkligen göra det hela större och gå över gränsen. Jesper Hallin, dragqueen i gruppen Campari Camping, är inne på samma spår här när det gäller att mima. Han menar på att det är lite utav en utmaning att mima och att göra det intressant ändå. Han tänker att det här inte är live så då måste och kan han göra det tio gånger bättre.²⁷ Det hela är en del av charmen. Man kan dansa mer och göra fler kostymbyten.

Det som är populärast i Sverige är schlagern och Melodifestivalen. Att överdramatisera och nästa göra lite narr av någon händelse eller ett framträdande och en artist från Melodifestivalen är något som framkommer i nästa alla föreställningar. Här kan de till och med ha ändrat på låttextern och få det att handla om själva artisten och deras känslor eller tankar artisten har, till exempel om de kom tvåa i Melodifestivalen fast de har varit med flera gånger. Ett exempel på det är när Sarah Dawn Finer sjöng ”Moving on” 2009. Här har de även texten på svenska. Istället för att sjunga – *I’m moving on/ Nothing can bring me down/* sjunger hon – *Jag är unik/ Nu ska ni titta hit/* och i numret har dragartisten två dansare bredvid sig med varsin spegel, som medan hon sjunger *jag är unik* vänder sig bort från henne för att sedan vända tillbaka när hon sjunger *nu ska ni titta hit* samtidigt som hon slår till dem på axlarna. Kostymen i detta nummer består förmodligen av kuddar eller madrasserad kroppsstrumpa av något slag, då Dawn Finer har en lite större kroppsstorlek, som göms under en glittrig klänning som ska likna den hon hade i Melodifestivalen.²⁸

²⁷ Solie, Ruth A. (1993). *Musicology and Difference: Gender and Sexuality in Music Scholarship* [Elektronisk resurs]. University of California Press

²⁸ <http://www.afterdark.se/historia/historien-om-after-dark>

Kostymerna ska gärna bestå av mycket glitter och paljetter, men de ska samtidigt vara lätta att snabbt kunna byta om till nästa. För att numret ska kunna vara igenkänningsrelaterat har de i bland likadan kostym som artisten de ska föreställa. Det kan vara en känd och omtalad utstyrsel som artisten burit eller så kan det ha varit på grund av en känd händelse där kostymen bars. Till exempel att den sprack och gick sönder, eller man visade lite för mycket. Då ska man plötsligt visa ännu mer.

Ett exempel på en föreställning som var en parodi var på musikalen *West Side Story* som blev *Wild Side Story* i Lars Jacobs, regissör, tappning. Den handlar om den unge José Maria González, som precis flyttat till New York. Han förklädde sig till flicka i skolan och kallade sig Maria. Klasskompisen Tony förälskade sig i Maria och intrigerna var igång. Bakom den här berättelsen av den klassiska musikalen fanns en draginspirerad idé.²⁹ Jacob satte upp den i Stockholm 1976, med Christer Lindarw i en av rollerna. Showen fick lägga ner efter tre kvällar, men detta var bara början på Lindarw och Roger Jönssons karriär³⁰, som sakta men säkert kommer att bli *After Dark*, som berättas om i tidigare stycke.

Musik är en självklar grej om man sätter upp en show (i alla fall en dragshow). Vissa väljer att mima till låtarna, andra sjunger låtarna och andra har skrivit om vissa texter och spelar in dem, så de kör både och, både sjunger och mimar. Jesper Hallin, dragqueen i dragshowgruppen Campari Camping berättar att de skriver oftast om texterna till de låtar de ska framföra. De mimar mest, men det kan hända att de sjunger live också. Han berättade också att här i Sverige så brukar dragartister, eller i alla fall hans grupp, använda sig av schlagerlåtar. Campari Camping vill gärna hålla sig till moderna och aktuella låtar och artister, även om gamla godingar, så som Diana Ross och Donna Summer är ett säkert kort, så vill de gärna ha det som är nytt, för en nyare, bredare och modernare publik.³¹

Humor är även en stor del av hela showen. Att göra narr av eller rent håna kända personer, händelser, klädval av en känd person eller kungafamiljen. Det kan både vara aktuella händelser eller gamla. I Campari Camping, berättar Hallin, att de gärna använder sig utan mycket humor och det ska vara aktuellt. Han menar på att för att det

²⁹ Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal

³⁰ Ibid

³¹ Intervju med Jesper Hallin

ska vara unikt idag i en dragshow, ska man ha hur och blanda internationellt med det svenskt.³²

I en traditionell homosexuell dragbal och klubbar, kan dragqueen-framträdanden delas in i två prestandastilar, high camp och low camp. High camp beskrivs bäst som ett sätt att upprätthålla det underliggande allvaret i framträdandet och low camp är ett framträdande som där underhållningen och ofta självparodi, kan gå hysteriskt fel.³³ Ett dragframträdande tar ofta från och omvandlar från populärkulturen. Traditionellt väljer de ofta att imitera en känd kvinnlig sångerska eller skådespelerska, som många homosexuella män kan identifiera sig med, så som Ethel Merman, Joan Crawford eller Judy Garland.³⁴ Det är dessa kvinnor och andra som hör till inom queerkulturen som "the cult of the diva". En diva kan var en operasångerska, artist, eller skådespelerska som ses som förebilder. Hon är ofta en med mycket talang, som omfamnar krossat hjärta och smärta, som många kan känna igen sig i.³⁵

Ett exempel på låtar som kan användas i ett framträdande och dess betydelse är av den amerikanska draggruppen The Twang Gang. De satte upp en show kallad *Our Tribe*. Den ena av låtarna som är med i showen "Closer" av Nine Inch Nail, ett industriellt rockband. Berättelsen i låten hänvisar mycket till utsävningar, frestelse och sexualönskan för att komma närmare "gud". Andra låten är den klassiska Madonna-låten "Like a Prayer" från 1989. Denna låt representerar det inre kaos många inom queerkulturen upplever när de ska "komma ut" för sin familj och vänner. Själva låten har inte jättemycket med detta att göra, utan det var själva videon och berättelsen om hur en kvinna blir vittnen till ett mord och falskt anklagade en svart man för mordet. Kvinnan, hamnar i konflikt med sig själv över vad hon ska göra och börjar be. När hon till slut sett djupt inom sig bestämmer hon sig för att göra det rätta och det var att vittna så att mannen kunde gå fri. Denna låt användes i showen för att gruppen riktade temat om den inre konflikten och idén om att vi ska vittna mot våra egna sanna känslor, även om det innebär en tuff tid för oss. Dessa två låtar visar på en camp-känslighet. De visar på att camp inte omvänder saker. Den argumenterar inte om

³² Intervju med Jesper Hallin

³³ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang

³⁴ Ibid

³⁵ Ibid

dåligt är bra eller bra är dåligt. Det den gör är att den erbjuder konst och liv en annan uppsättning av standard.³⁶

Divorna

I sin självbiografi, skrev Zarah Leander, skådespelerska och sångerska, om divans död. Det här skrev hon:

Det finns inte längre några divor. Inte de divor, som vi läste om i vår barndom, som vi dyrkade på scen och film. Inte de blomsterdränkta divor, som sträckte fram briljerande händer mot handkyssande kavaljerer, inte de divor, som drogs från teatern av jublande studenter, inte de divor, som flanerade på boulevarderna eskorterade av förälskade adoratörer och ett koppel vinthundar. Hur dog den firade divan? Tja, det gick så fort. En ödesdiger dag gick divan själv ner i mjölkboden och köpte sina frukostfranska – den dagen dog hon för att aldrig mera uppstå.³⁷

Divan hon pratar om, divan som har handkyssande kavaljerer, jublande studenter och förälskade beundrare, den divan finns inte kvar bland oss menar Leander, vilket hon kan ha rätt i. Men divans påstådda död kan man diskutera. De divor vi talar om i dagens samhälle och kultur, började komma fram under det sena 1900-talet, i form av pop-och schlagersångerskor. Beundrarna finns kvar, fast vi refererar dem snarare som fans än beundrare idag. Även stjärnfascinationen, avgudan och att samla på samlarobjekt av divan lever också kvar.³⁸

Ordet *diva* är latin och betyder gudomlig. I den italienska operan hade de operadivor, som nästan alltid var sopraner. Då sågs det som något positivt och elegant. Det sägs att de sjöng tills publiken grät och i vissa fall svimmade. Men ordet diva fick senare en negativ klang, man associerade det med något dåligt. Det blev en nedvärderande term för en person som betar sig på ett sätt som avviker från normen, - den personen kan vara självupptagen, ytlig eller okänslig och kall. Men inom drag och hbtq-kulturen har divan blivit en symbol för något annat.³⁹

³⁶ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang

³⁷ Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal, s 74

³⁸ Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal

³⁹ Ibid

Dragen för en diva är att hela hennes attityd, inställning och personlighet mot världen är lite väl mycket. Den är ”överdriven” enligt många. Hennes personlighet är självsäker, självständig och hon är bäst i hela världen. En diva sätter reglerna, hon gör uppror mot de mallar och regler som finns för hur en kvinna, sångerska eller skådespelerska ska bete sig och föra sig.⁴⁰

De första divorna kan man säga var operasångerskor. Operakulturen har varit viktig för homosexuella män, då de hittade en gemensam nämnare bland andra homosexuella, för att utveckla personlig identitet och samfund. Att vara delaktig i operakulturen gav dem en chans att framföra sina icke-normativa identiteter på ett sätt som skapade ett queer utrymme där, enligt normens alla regler, är identifierat som heteronormativa upplevelser i den västerländska kulturen.⁴¹

En *operaqueen* är, enligt Mitchell Morris, professor på University of California, ”any member of that particular segment of the american gay community that defines itself by the extremity and particularity of its obsession with opera”.⁴² Alltså namnet på en medlem i en fan-bas av en operadiva, precis som Lady Gagas fans kallas för *Monsters*, Justin Biebers fans kallas för *Belibers* och One Direction fans för *Directioners*. Idag är det mer populärt med det nya fenomenet popdivor än operadivor som man identifierar sig med. Bland annat Aretha Franklin och Celine Dion eller Britney Spears och Beyoncé.

I analyser av denna beundrarskara har man försökt att packa upp lyssnarmetoder för dessa fans. För de som verkligen är intresserade av själva musiken och framträdandet, så är de två sakerna en metafor för ett vardagligt liv.⁴³ Dessutom är operaqueens, enligt dem själva, väl insatta i moderna och historiska debatter om opera, och de har även ett unikt ställe för investeringar inom kulturen. En operaqueen beundrar en primadonna i synnerhet och försvarar alla dess framträdanden. Ju mer hyllad diva,

⁴⁰ Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal

⁴¹ Jennex, Craig, 2013, ”Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia”, *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

⁴² Solie, Ruth A. (1993). *Musicology and Difference: Gender and Sexuality in Music Scholarship* [Elektronisk resurs]. University of California Press

⁴³ Jennex, Craig, 2013, ”Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia”, *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

desto mer passionerade blir hennes fan-bas.⁴⁴ Det som är viktigt och avgörande för en divas framgång i en gemenskap av operaqueens som hennes fans, är förmågan att agera och att kunna musicera, och de är även centrala inslag för hennes persona.⁴⁵

Paul Robinson, musikveteran och forskare, anser att anledningen till varför kärleken till operan bottnar i operasångerskans sång. Han menar på att sången ger uttryck till sexualitet på ett sätt som homosexuella inte har kunnat eller kan göra inom majoritetskulturen. ”Sexualiteten” av sången finns någonstans i själva användandet av rösten. Och viktigast är att rösten används för att uttrycka en operakaraktärs allra starkaste känslor, kärleken och sexualiteten.⁴⁶

Då operadivor är kvinnor, och oftast sopraner, gör att de också tillhör en begränsad grupp i samhället. De är en tacksam grupp som talespersoner åt de homosexuellas tysta röst, då de framställs som oerhört kraftfulla och mäktiga. Med Robinsons termer, så kan de fungera lite som ett förklädde åt den homosexuelle mannens protest mot heteronormen.⁽⁵⁾ Med Robinsons resonemang kan man dra de saker från operans kontext till schlagerns, popens och rockens primadonnor.⁴⁷

En av vår tids största diva är popdrottningen Madonna. Under, genom, över och från sidan av sin långa, långa karriär har hon bytt identitet, vägrat att definiera sig tydligt och har hela tiden gått över gränsen av det som är tillåtet för normen. I sin video ”Express Yourself” gör hon dragestetiken tydlig, då hon i ett avsnitt har kostym på sig. Hon vänder ut och in på den vanliga uppfattningen kring vad en kvinna (eller man) får göra, med ett tydligt budskap: Din kropp och dina uttryck är dina egna som du bestämmer över –låt ingen annan bestämma åt dig.⁴⁸

Det är nog så som Kalle Westerling, doktorand i teatervetenskap, skriver i sin bok *La Dolce Vita*, att den här bekymmerslösa och självständiga attityden förmodligen har spelat en stor roll för draggenrens mottagande av divan som sin stora symbol.⁴⁹

⁴⁴ Jennex, Craig, 2013, ”Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia”, *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

⁴⁵ Ibid

⁴⁶ Ibid

⁴⁷ Jennex, Craig, 2013, ”Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia”, *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

⁴⁸ Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal, s74

⁴⁹ Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal, s75

Bland After Darks repertoar finns många internationella divor, såsom Liza Minnelli, Bette Midler, Tina Turner, Whitney Houston, Barbra Streisand, Cher och som tidigare nämnt Madonna. Men de har även haft svenska divor, som Birgit Nilsson, Anita Ekberg, Anita Lindblom samt Carola och Sarah Dawn Finer.⁵⁰

Så varför har divorna så hög status och dyker upp så ofta i ett kulturellt hbtq-kulturellt sammanhang som dragshow? Enligt Tiina Rosenberg, professor i genusvetenskap, så är en diva möjligen heterosexuell, men aldrig heteronormativ. Hon utmanar divans könsroller på olika sätt. Hon kan ha alltför mörk röst eller vara överviktig, och detta gör henne attraktiv för den bråkiga och brokiga hbtq-kulturen och i längden kan hon väljas till queerikon.⁵¹

Man kan inte utse sig själv till diva, den statusen kan man bara väljas till eller bli utsedd till diva. Westerling tar upp exempel på vad en diva ska ha gått igen i sitt liv för att få den statusen, och hon ska ha gått igenom mycket – nämligen varit karltokig, alkoholiserad eller ett matvrak. Hon ska även ha flytt sitt hemland för att sedan göra en storslagen comeback.⁵² Dagens divor behöver inte riktigt gå igenom dessa delar av sitt liv för att bli kallad diva. Enligt mina egna reflektioner och iakttagelser av de stora popdivorna, så räcker det idag med att hon har ”divafasoner” för att bli krönt diva.

Hon ska komma med orimliga krav på vad hon ska ha i sin lounge innan sin show, hon har ett speciellt sätt att föra sig på, ett speciellt sätt att prata på och ha en pondus som är utöver denna värld. Plus att många av dagens divor blir kallade för feminister för att de kräver ett jämställt samhälle och att få tjäna lika mycket som sina manliga kollegor, precis som på vilken annan arbetsplats som helst plus att de vågar ta plats och göra sin röst hörd. Exempel på dagens divor är Beyoncé, Adriana Grande, Lady Gaga, Taylor Swift, Britney Spears, Mariah Carey med flera. Våra divor lever kvar, men de har ändrats efter samhället och dess situation.

De mest besatta fans har identifierat att en divas framträdande uppmuntrar dem till att reflektera över en idealiserad framtid och kan potentiellt skicka dem till en mer

⁵⁰ Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal, s75

⁵¹ Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal, s76

⁵² Jennex, Craig, 2013, "Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia", *Popular Music & Society*, Jul 2013, Vol. 36 Issue 3

angenäm plats. Dessa inbillningar av ett Utopia har förmodligen växt fram, och nästan gjort det möjligt, från dessa fans delaktighet i musiken. Jill Dolan har identifierat att i ett framträdande finns det små men djupgående stunder då framförandet kallar på uppmärksamheten från publiken på ett sådant sätt som lyfter alla något över det nuvarande. Dessa moment kallar hon för en kollektiv samhörighet och kritiskt hopp.⁵³

Rösten

I en artikel av Craig Jennex från 2013, så gjordes en undersökning om vad det är hos Lady Gaga som gör att hon är så uppskattade av sina fans. Enligt honom, hävdar Wayne Koestenbaum, kulturkritiker och poet från Amerika, att homosexuella män har en ökad medvetenhet om rösten eftersom ”kulturell folklöre övertygar oss om att vi kan tala om någon är homosexuell med enbart röst”.⁵⁴ Jennex säger också att de som deltog i hans undersökning la stor vikt vid rösten när de berättade om sina erfarenheter.

Många Gaga-fans fokuserade på dess påverkan av hennes röst istället för dess ”sound”. De skriver ofta att Gagas röst ”bär” eller ”lyfter” dem. Ett fan hade skrivit att Gagas musik “raises me. Sometimes out of depression, sometimes to a level of a high I can’t describe”. Och en annan skrev “at a [Lady Gaga] concert, I would often just close my eyes and let the music enter me. It washed over me. I was drowning in her sound”.⁵⁵ Detta visar på att en sångerskas, en divas röst har en enorm påverkan på sina lyssnare. En röst kan ta dem bort från något jobbigt de bär på eller sätta fingret, eller rättare sagt ord, på en känsla de känner eller vad det nu kan vara. Det är som Kostenbaum säger, att när en operadiva sjunger, “she doesn't expose her own throat, she exposes the listener’s interior. Her voice enters me, makes me a ‘me’, an interior, by virtue of the fact that I have been entered”.⁵⁶

Man kan säga att det samma gäller Gagas lyssnare. Hennes röst gör att hennes lyssnare känner sig ”hela” och den har en sådan kraft över dem. I undersökningen om

⁵³ Jennex, Craig, 2013, "Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia", *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

⁵⁴ Ibid

⁵⁵ Jennex, Craig, 2013, "Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia", *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

⁵⁶ Jennex, Craig, 2013, "Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia", *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

Lady Gaga och hennes röst kunde fans identifiera sig med Gagas användning av sitt låga register och bröstklang som nyckeln till hennes vokala domen.⁵⁷

Där var många fans som kunde identifiera specifika fall där hon kunde sysselsätta tekniken i rösten för att betona hennes lägre register. Ett fan skrev att han blev förälskad i Gagas röst första gången han hörde *Poker Face*. Han kunde matcha hennes pitch och sjunga med henne. Jennex skriver att i *Poker Face* börjar Gaga, nästan robotaktigt, på en låg upprepad B (B3) och sedan hoppar en oktav till B4 för refrängen och i sin ”Bad Romance” börjar hon första versen i sitt låga register (G3) och på liknade sätt hoppar en oktav till A4 till början av refrängen. På detta sätt, genom sina dramatiska oktav hopp, betonar och överdriver Gaga sitt låga register. Samma teknik kan hittas i ”the new gay anthem ” Born This Way”.⁵⁸

För en queer person är dragen hos en kvinna som sjunger kraftfullt, i sitt låga register, sannolikt starkt förknippad med könssångsrösten. I boken *Opera, Sex, and Other Vital Matters*, skriver Jennex, att Paul Robinson hävdar att opera sång, i synnerhet uttryckligen genus, som en aspekt för genren som kanske "är nyckeln till sin homoerotiska charm". Medan då normativ manlig och kvinnlig talarröst kan vara relativt lika i register och ton, skiljer sig operasångsröster radikalt.⁵⁹ De extrema genusrösterna i opera tillåter, hävdar Robinson, till två överträdelser som bidrar till att göra operan till en sådan övertygande genre av musik för homosexuella manliga fans; ena delen är att divor njuter av sångpartiet med manliga karaktärer och att ”opera presenterar ett skådespel där kvinnor med eftertryck identifieras, på grund av att hennes genus vokala produkt är annorlunda... men ändå sjunger med en fysisk kraft och en befogenhet som helt motsäger begreppet av sin underlägsenhet”.

Divan exploderar i ett sken av ett system som har med genus och sexualitet. Den andra delen av överträdelserna är den vokala tekniken av att förvirra våra vanliga genusantaganden genom att odla en viss stil att sjunga i det låga registret, i bröst-rösten. Detta länkas samman med den fonetiska prestandan hos den maskulina

⁵⁷ Jennex, Craig, 2013, "Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia", *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

⁵⁸ Ibid

⁵⁹ Ibid

befogenheten, som många fans har identifierat som en viktig del för deras attraktion till Gagas röst.⁶⁰

Musikforskaren Suzanne Cusick hävdar att, inom den västerländska kulturen, att rösten är förstådd som en representant för det ”sanna” biologiska könet, för att den kommer inifrån våra kroppar, till skillnad från de beteenden som är ofta identifierade som föreställningar av genus, så som kläder, gester och så vidare. Hon skriver också att vi antar att de fysiska beteendens ursprung inom kroppens gränser är bestämda av deras ursprungs plats, av kroppen själv.⁶¹

De ”riktiga” sångframträdanden av genus, som då är förknippade med vokala register, kan det låga registret tolkas till det maskulina och det högre registret tolkas till det feminina.⁶² Sedan har musikvetaren Susan Fast hävdad att ”vissa vokala egenskaper har tilldelats genus betydelse: register till exempel, men kanske ännu viktigare, enligt flera studier, klangfärg”. Hon besitter att vokal hårdhet är associerat med manlighet medan luftighet är förknippat med ”sexuell tillgänglighet eller upphetsning, eller med underkastelse till exempel och så ofta med det kvinnliga. Så genom att sjunga ”som en man” framför Gaga en ”felaktig” version av genus som trotsar normativiteten.⁶³

Jodie Taylor, forskare inom musiksociologi, pratar också om röstens påverkan i sin bok ”Playing it Queer”. Taylor pratar om ”genderfuck”, som är ett postmodernistiskt uttryck för att beskriva en person eller ett framträdande som spelar/fucks med eller hånar normativa bilder av kön, och i processen destabiliserar genus binära och omstörtar logiken av sex/köns paradigmer.⁶⁴ För att då kunna nå full ”genderfuck” i en dragframträdande, enligt Taylor, krävs det att man har rätt kombination av kostym och gestikulering. Men där finns ett annat viktigt element som bidrar till effekten av det hela, men den hamnar oftast i glömska, det vill säga rösten.⁶⁵ Man hävdar att rösten spelar en viktig roll för könsbestämning, om man då ser på hur genuskodade vokala manér såsom register fungerar som ett attribut av biologiskt kön. Denna

⁶⁰ Jennex, Craig, 2013, ”Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia”, *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

⁶¹ Ibid

⁶² Ibid

⁶³ Jennex, Craig, 2013, ”Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia”, *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

⁶⁴ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang, s. 99

⁶⁵ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang, s.100

diskussion kring musik och röst, menar Taylor på är en diskussion som är i stort sett frånvarande från studier av drag, speciellt om man ser på låtval och vokaliseringsmetoder.⁶⁶

Taylor själv, gjorde en undersökning om röstens betydelse och påverkan i sin bok. Innan man hade förinspelad musik, sjöng man live på sina framträdanden och med ackompanjerade livemusik. Men när introduktionen av inspelad musik på klubbar, öppnades en ny dörr för en ny stil för dragartister, alltså inspelad vokalist eller mimarframträdande. Detta skapade en tvist mellan artister och de som sjöng live var mer respektabelt medan de som mimade sågs mer som amatörstil av ett framträdande.⁶⁷

Idag mimar de flesta, men där finns såklart de som kör live också.

Taylor hävdar att mima är ett sätt för dragartisten att omstörta kroppens gränser. Hon menar på att rösten kan, utan att ha något val själv, avslöja en intim sanning om artistens kropp och att då mimning ger artisten rätten till att styra sin kropp och avslöja det de vill.⁶⁸ Som nämnt tidigare var Hallin inne på samma spår, att om han mimar kan han ge en bättre föreställning, han kan dansa och byta kostym utan att det ska låta i en mikrofon.⁶⁹

Taylor ger ett exempel på att om en kvinna hade klätt sig i manlig drag och sjungit med sin egen röst, så hade den förmodligen varit ljus och feminin, och blir då sedd som kvinna, istället för man, för att den naturliga rösten betecknar den könsbestämda kroppen.⁷⁰ För vi tror på att rösten *är* kroppen.⁷¹

I boken ”The Queen's Throat: Opera, Homosexuality and the Mystery of Desire” av Wayne Koestenbaum, skriver Jennex att Koestenbaum pratar om operasångens filosofi och att det är en uppsättning av metaforer; när vi hör en opera, lyssnar vi inte bara till librettot och musiken, men även till en berättelse om kroppen, och historien

⁶⁶ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang, s.100

⁶⁷ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang, s 101

⁶⁸ Ibid

⁶⁹ Intervju med Jesper Hallin.

⁷⁰ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang, s 101

⁷¹ Ibid

om en resa: en resa av ”röst”, som reser ut ur sin gömma i världen. Denna fabel, som är så ingrodd att man inte märker den, är även historien om sexualitet.⁷²

Populärmusiken och queeridentitet

Det här med att definiera musik och avgränsa dess ingående egenskaper har varit ett problem för musiker, publik och forskare i århundraden. De definitioner av vad som utgör musik har både kulturella och historiska variabler och med förbehåll för logik smak och värde.⁷³ Musik finns på ett eller annat sätt runt om i världens alla hörn, och visar sig inom många stilar och genrer. Musik utgör något mycket större än ljud-objekt. Musiken är mer än bara en produkt eller ett statistiskt objekt, den är en samling av förenade aktiviteter och texter som används som ett hjälpmedel i en produktion och överföring av självberättande och en gemensam tillhörighet.⁷⁴

Text, dans, mode, video och andra mediatexter är de ämnen som vanligtvis följer det invecklade systemet för social verksamhet och process, där då musik i synnerhet slår samman dessa ämnen, vilket gör att den är ett sådant lockande och komplext socialt fenomen.⁷⁵ Lawrence Grossberg, forskare inom populärkulturen i Amerika, hävdar att populärmusiken ”cannot be studied in isolation, either from other forms and practices of popular culture or from the structures and practices of everyday life”.⁷⁶

Queerteorin tycker att man skall ta mycket allvarligt på representationen och konstruktionen av sex och sexualitet i ett brett utbud av kulturella platser.⁷⁷

Begreppet ”queer” grundar sig i kritik mot idéer om normalitet i fråga om kön och sexualitet. Det är alltså ett ifrågasättande av ledande ideal om hur man ska leva i sexuella relationer och/eller andra relationer, hur man ska bilda familj, hur vi ska uttrycka kön och så vidare. Att vara queer kan innebära en önskan att inte behöva definiera sitt kön eller sin sexuella läggning, medan en del använder queer som ett sätt att beskriva sin könsidentitet eller sin sexualitet.⁷⁸

⁷² Jennex, Craig, 2013, ”Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia”, *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3

⁷³ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang, s.41

⁷⁴ *Ibid*

⁷⁵ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang, s.41-42

⁷⁶ *Ibid*, s.42

⁷⁷ Meem, Deborah T., Gibson, Michelle. & Alexander, Jonathan. (2009). *Finding out: an introduction to LGBT studies*. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications

⁷⁸ Strand-Berglund, Erika (2009). *Kvinnor som älskar bögar och bögar som älskar kvinnor*. Stockholm: Normal

Inom queeridentiteten används musik mycket för att bestrida kön och sexuella normer, och att den typen av funktion för musik är speciellt viktig för queers då musiken rymmer känslomässiga, fysiska och sexuella uttryck som kanske inte är tillgängliga för dem inom andra uttrycksfulla former eller andra vardagliga saker.⁷⁹

I artikel ”Sex in Public” hävdar Lauren Berlant och Michael Warner att en ”queer world is a space of fentrances, exits, unsystematized lines of acquaintance, projected horizons, typifying examples, alyernate routes, blockages, incommensurate geographies”. Queer-scenens struktur och offentlighet för ett gemensamt språk för självkultivering, delar kunskap och utbyte av innerlighet, genom drag, ungdomskultur, musik, dans, parader, med mera.⁸⁰ Teknikerna för att göra en queervärld innefattar en omvandling hos sig själv och det sociala på ett sätt som gör queer möjliga och åtråvärda.⁸¹

Musik kan vara queer. Musik kan tala om det som är bortom det normala och beteckna det som ofta är osynligt, skriver Taylor. Enligt Taylor så tillåter musik oss att utforska och sprida känslor och njutning, för att fördjupa oss i det extatiska, att släppa taget, att driva på, att sakta ner, att övervinnas och till klimax. Dessutom kan musik anses vara särskilt tillmötesgående av queer uttryck för kön och sexualitet på grund av dess teater- och fantasifulla egenskaper. Man kan säga att musik är en queertaktik för överlevnad.⁸²

Taylor säger så här om varför musiken har spelat en viktig roll för queer identitet:

Through music, queer bodies, subjectivities, desires and social relations are frequently constructed, affected and performed, and queer coalescence around particular musics has made space for, and temporarily mapped otherness in aggressively heteronormative cultural landscapes. Through music, queers have mad and remade worlds.⁸³

⁷⁹ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang

⁸⁰ Ibid

⁸¹ Ibid

⁸² Ibid

⁸³ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang

Alla kan kanske inte se dessa världar de skapat. Men även om vi inte går till ”queer-sektionen” i skivaffären eller var det nu kan vara, så kan man säga att det inte finns någon stil eller genre som inte innehåller delar av queernes.⁸⁴

Där finns många artister som är öppna med sin sexualitet och identifieras som ”queer artister”, bland annat Elton John, Melissa Etheridge och Michael Stipe i R.E.M, som har berikat musikindustrin och blivit förebilder för många queerpersoner. Dessutom har ”queermusiken” sitt mainstream och sina kommersiella dimensioner.⁸⁵ Men alla artister som är ”ute” tar inte upp queerfrågor i sin musik, och är det så att de gör det, så görs det dolt eller på subtila sätt. Eller som drag.

Peter Tai Christensen säger så här om schlagerdivorna och identifikation:

För mig har det alltid handlat om identifikation och om hur jag kan tänka mig in i sångerskornas ställe. När en schlagersångerska står på scen så sjunger jag mitt budskap genom henne. Alltså, hon sjunger inte för mig eller till mig, utan jag sjunger genom henne.⁸⁶

Queer scenen är ett försök att göra världarna inom queerness läsbara. Musik är en strategisk resurs som både hjälper ens egen stil och upprätthåller försök av ”world-making”. Det musik, stil och prestanda kan erbjuda i form av ”world-making” är ett löfte om att omvandla agenturen, som är grundad i vardagliga rutiner i livet.⁸⁷

Slutdiskussion

Syftet med denna uppsats var att få en insikt i vad det är hos divan, både popdiva och operadiva, som gör att dragqueens väljer att framföra dem på scen. Finns där någon koppling till musiken artisterna spelar och sjunger som gör att dragpersoner väljer att gestalta på scenen? Som ett resultat kan man säga, utöver kläderna, makeupen, perukerna och en del tragiska livsöden, ligger det mycket i rösten för många, speciellt för homosexuella dragqueens. Man kan även säga att de har en större medvetenhet om rösten för att vi kan, på grund av vår kultur, avgöra om någon är homosexuell på rösten. En divas röst kan lyfta eller förföra den som lyssnar. Man tas till en annan

⁸⁴ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang

⁸⁵ Meem, Deborah T., Gibson, Michelle. & Alexander, Jonathan. (2009). *Finding out: an introduction to LGBT studies*. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications

⁸⁶ Strand-Berglund, Erika (2009). *Kvinnor som älskar bögar och bögar som älskar kvinnor*. Stockholm: Normal

⁸⁷ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang,

värld med rösten. Den kan förvandla en dålig dag till den bästa dagen, den kan uttrycka och hitta just de känslor man behöver hjälp med att finna.

Dragqueens porträtterar kända divor för att de får vara någon annan, eller kanske till och med sig själv. Och med en show får de leva ut detta. De mimar för att få ”till” den kvinnliga rösten. Divorna sjunger budskapen för de homosexuella och dragqueens så att de kan låta feminina, de sjunger genom divorna. Dragqueens imiterar divor de kan identifiera sig med.

Musik är viktigt i dragkulturen, överallt i världen. Den genre som är störst och mest använd i dragshower i Sverige är schlager. Schlagers klichéartade texter och trallvänliga melodier och musik, har varit med i den svenska dragvärlden sen After Dark och finns fortfarande kvar, då det är en genre som är både folkkär och hatade men ändå igenkännlig.

Att få kunna känna en gemenskap och en tillhörighet vill alla, även dem i HBTQ-kulturen. Något som alltid kan förena människor med alla är musiken. Även om man är dragqueen, homosexuell, punkare, proggare eller vad man nu är.

Populärmusiken är en viktig del för att visa betydelsen av karakteristisk identitet, framställa queer subjektivitet och för estetisk tillta och kontinuitet.

Som avslut vill jag ta med ett citat av Nicholas Cook, som jag tycker sammanfattar precis det som musiken gör med en:

In today's world, deciding what music to listen to is a significant part of deciding and announcing to people not just who you 'want to be'... but who you are. 'Music' is a very small word to encompass something that takes as many forms as there are cultural or subcultural identities. And like all small words, it brings a danger with it. When we speak of 'music', we are easily led to believe that there is something that corresponds to that word ... But when we speak of music we are really talking about a multiplicity of activities and experiences...⁸⁸

⁸⁸ Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang, s.42

Källförteckning

Böcker

- Kulick, Don (red.) (2005). *Queersverige*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Meem, Deborah T., Michelle Gibson och Jonathan Alexander,. (2009). *Finding Out: An Introduction to LGBT Studies*. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications
- Taylor, Jodie (2012). *Playing it queer: popular music, identity and queer world-making*. Bern: Peter Lang
- Strand-Berglund, Erika (2009). *Kvinnor som älskar bögar och bögar som älskar kvinnor*. Stockholm: Normal
- Westerling, Kalle (2006). *La dolce vita: trettio år med drag*. Stockholm: Normal

Elektroniska källor

- Jennex, Craig, 2013, "Diva Worship and the Sonic Search for Queer Utopia", *Popular Music & Society*, Jul2013, Vol. 36 Issue 3,
<http://eds.a.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/detail/detail?sid=5049f0a6-9871-4701-a04e-b3bed5769b42%40sessionmgr4004&crlhashurl=login.aspx%253fdirect%253dtrue%2526hid%253d111%2526AN%253d88212915%2526db%253dhlh%2526site%253dedslive%2526scope%253dsite&hid=4208&vid=0&data=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=88212915&db=hlh>
- Solie, Ruth A. (1993). *Musicology and Difference: Gender and Sexuality in Music Scholarship* [Elektronisk resurs]. University of California Press
<https://books.google.se/books?id=XOUPtWygdeAC&pg=PA184&lpg=PA184&dq=reading+as+an+opera+queen&source=bl&ots=cqtQJ5XVPO&sig=NH0vxUeSH0irgW6WHMHm0jEGcrc&hl=en&sa=X&sqj=2&ved=0ahUKEwjMg7qWrdfjAhXj1iwKHZm2D5MQ6AEIGzAA#v=onepage&q=reading%20as%20an%20opera%20queen&f=false>
- Lindarw, Christer, 2015, *After Dark Historia* [Hemsida], (Hämtad 2015-12-06)
<http://www.afterdark.se/historia/historien-om-after-dark>
- Carter, Martin, *A Brief History of Drag (Part 1)*, [Blogg], (Hämtad 2015-12-06)
<http://www.tqsmagazine.co.uk/a-brief-history-of-drag-part-1/>
- TV. Homo i populärkulturen, Nya Tider, UR play, 1 augusti 2015.
<http://urplay.se/Produkter/182769-Homo-i-popularkulturen-Nya-tider>

Intervju med Jesper Hallin